

Aarhskuvlen learoesoejkesje

Lpfö 18

Skolverket

Njoelkedasse (SKOLFS 2018:50) aarhskuvlen learoesoekjesjen bijre

Tjaalege maehsieh åehsets PDF
Skolverket vedtjedh:
www.skolverket.se/publikationer

ISBN: 978-91-7559-457-6

Illustrasjovne: Tobias Flygar

Skolverket, Stockholm 2022

Sisvege

1. Aarhskuvlen aarvoeváarome jìh stilleme	4
Maadthváaromen vierhtieh	4
Goerkese jìh goerkesem mubpide almetjidie.....	4
Maerelesvoete jìh gellielaaketjevoete	5
Seammavyörtogs ööhpehtimmie	5
Aarhskuvlen stilleme	6
Hokse, evtiedimmie jìh lierehtimmie	9
Fierhten aarhskuvlen evtiedimmie	11
2. Ulmieh jìh bìhkedassh	12
2.1 Normh jìh vierhtieh	12
2.2 Hokse, evtiedimmie jìh lierehtimmie.....	13
2.3 Maanah meatan árrøeh jìh dej baajnehtimmieh	16
2.4 Aarhskuvle jìh hiejme	17
2.5 Sertiestimmieh jìh ektiebarkoe	17
2.6 Vaaksjoestimmie, vuarjasjimmie jìh evtiedimmie	18
2.7 Aarhskuvlelohkehtæjjan dïedte lierehtimmesne.....	19
2.8 Rektoren dïedte.....	20

1. Aarhskuvlen aarvoeváarome jñh stilleme

Maadthváaromen vierhtieh

Aarhskuvle skuvleöörnegisnie meatan jñh demokratijen váaromem tseegkeme. Skuvlelaaken mietie (2010:800) aarhskuvlen ööhpehtimmien aajkoe maanah edtjeh maahtoeh jñh vierhtieh jaksedh jñh evtiedidh. Dñhte edtja gaajhki maanaj evtiedimmieh jñh lieremh dáarjodh jñh aaj læstoem dáarjodh lieredh abpe jjeledem. Ööhpehtimmie edtja aaj seahkarimmiem dorjehtidh jñh viédteidh dej almetji reaktaj ávteste jñh dej maadthváaromen demokratijen vierhtiej ávteste mah Leah sveerjen seabradahken váarome.

Fñere guhte gñeh aarhskuvlesne berkieh edtjeh seahkarimmiem dáarjodh almetji jjeledi ov-miédtelimmievoeten, almetjen frijjevoeten jñh integriteeten ávteste, gaajhki almetji seammavyörtegsvoete, mñrrestalleme nyjsenæjjaj jñh almaj gaskem, niejti jñh baarniej gaskem, jñh aaj solidariteete almetji gaskem. Ij gie maana edtjh aarhskuvlesne díedtelgidh tjoeli, tjoelerestiedimmien identiteeten, etniseeten, jaahkoen, funksjovnegiehpiedimmien, seksuelle voeten vuj aalteren ávteste, ij gan maana vuj naaken maanan lihke, jallh jeatjah miédtelimmien vuekine. Tjuara gaajhki dagkeri tendensi vööste eadtjohke barkedh.

Ööhpehtimmie edtja demokratijen hammojne tjñrrehtidh jñh lea váarome maanaj jieniedamme íedtje jñh díedte guktie dah eadtjohke seabradahkesne meatan jñh monnehke evtiedæmman – dovne ekonomeles jñh sosijaale jñh aaj byjresevoetese. Dovne guhkiem jñh globaale báetije biejjiej perspektijve edtjeh váájnesasse báetedh ööhpehtimmesne.

Aarhskuvle edtja dah vierhtieh jñh reaktah vuesiehtidh mah EN:n konvensjovnesne maanaj reaktaj bíjre (maanakonvensjovne) nænnoestamme. Ööhpehtimmie edtja dan gaavhtan aelkedh destie mah vuarjesje bööremes maanide, maanah reaktah utnieh meatan árrodh jñh tsevtседh jñh maanah edtjeh daajroem áadtjodh dej reaktaj bíjre.

Goerkese jñh goerkesem mubpide almetjidie

Fñere guhte gie aarhskuvlesne barka edtja seahkarimmiem evtiedidh fñere guhte almetjen jñjtjaarvoen ávteste jñh monnehke evtiedimmie barkedh.

Ööhpehtimmie edtja maanide nuepiem vedtedh dej maechtelesvoetem evtiedidh empatijem jñh hoksem vuesiehtieh mubpide dan mietie dej domtesh jñh goerkesem garmerdidh jñh nænnoestidh mubpiej almetji tsiehkine. Ööhpehtimmie edtja ræhpasvoetem jñh seahkarimmiem vuesiehtidh joekehtsidie almetji goerkesi jñh jjelemevuekiej ávteste. Dñhte edtja maanide nuepiem vedtedh ovnessie vuekine ussjedatdedh jñh dej ássjalommes juekedh jjelemegyhtjelassi bíjre.

Dan sveerjen seabradahken læssanamme internasjonalseereme jolle krievemh tseegkie almetji eebnestimmide dej vierhtiejgumie jieleth jñh guarkedh mah leah kulturellen gellievoetesne. Aarhskuvle lea sosijaale jñh kulturelle gaavnedimmiesijjie mij evtemes edtja maanaj goerkesem skreejrehtidh gellievoeten vierhtiej åvteste. Maahtoe ovmesse jielemetsiehkij jñh kultuvri bijre maahta meatan årrodh goerkesem evtiedidh jeatjah almetji tsiehkij jñh vuajnoeh guarkedh jñh damtedh.

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja vääromem biejedh maanaj goerkesidie ovmesse gieli jñh kultuvri åvteste, aaj dah nasjonaale unnebelåhkoeh gielh jñh kultuvrh. Laaken (2009:724) mietie nasjonaale unnebelåhkoeh jñh unnebelåhkoegieli bijre nasjonaale unnebelåhkoeh leah judarh, romerh, saemieh, sveerjesåevmieladtjh jñh torneladtjh. Saemieh leah aaj aalkoealmetje. Gielaaken (209:600) mietie leah dah nasjonaale unnebelåhkoegielh sævmiegiele, jiddisch, meänkieli, romani chib jñh saemiengielh.

Maerelesvoete jñh gellielaaketjevoete

Aarhskuvle edtja ræhpas årrodh ovmesse vuajnojde. Gaajhkh aarhskuvlesne edtjeh seammasienten dah maadthvåaromen vierhtieh nænnoestidh mah skuvlelaakesne jñh daennie learoesoekjesjnie gååvnesieh jñh tjielke vuekine barkedh vööste gaajhkem mah dejtie vierhtide hööptedh. Aarhskuvle edtja maanide skreejredh dej åssjelh jñh åssjalommesh buektedh jñh tsiehkij dejtie skaepiedidh. Maanaj vuajnoeh edtjeh ööhpehtimmesne gorredidh jñh dah edtjeh nuepiem åadtjodh dej jijtje vuajnoeh ussjedidh jñh maehtieh veeljedh dej jijtje tsiehkijste. Naemhtie maanah maehtieh vuajnoem evtiedidh dah maehtieh jñh meatan årroeh jñh dej jijtje ööhpehtimmiem baajnehtieh.

Maanah aarhskuvlesne eah edtjh ajve akte bieleste tsevtseme dan vuj don vuajnoste. Dan gaavhtan ööhpehtimmie edtja maereles, gellielaaketje årrodh jñh ij konfesjovnelle.

Dåemiedimmievuekie gaajhkine aarhskuvlesne jñh dej vuekijh dåemiedidh jñh aamhtesi bijre soptsestidh, maanaj goerkesem jñh seahkarimmiem tsevtsieh dejtie reaktide jñh diedtide e mah faamosne demokratijen seabradahkesne. Dan gaavhtan leah gaajhkh barkijh aarhskuvlesne vihkeles goh åvteguvvieh.

Seammavyörtogs ööhpehtimmie

Skuvlelaaken mietie edtja ööhpehtimmie seammavyörtogs årrodh seamma saah gusnie laantesne daam öörnie. Dihte edtja gaajhkh maanaj ovmesse tsiehkijh jñh daerpiesvoeth krööhkestidh jñh gaajhkide maanide aarhskuvlesne sjiehteladtedh. Dihte sæjhta jiehtedh ij maehtieh ööhpehtimmiem hammoedidh seamma vuekine gaajhkene lehkesne jñh dan gaavhtan ij edtjh aarhskuvlen vierhtieh seammalaakan juekedh.

Ööhpehtimmie edtja dan vâarome learoesoekjesjistie vaeltedh jîh dejstie mah maanah iedtjem vuesiehtidh jîh aaj maahtoem jîh dââjrehtimmieh mah maanah aarebi vejtiestamme. Dîhte edtja ektenes maanide jienebe haestedh jîh dejtie orre vueptiestimmide jîh maahtojde skreejrehtidh. Aarhskuvle edtja sjîere maanah voeredidh mah ovmessie sjeakoej gaavhtan daarpesjeh jienebh viehkiem jîh skreejrehtimmiem jallh sjîere dâarjoem. Gaajhkh maanah edtjeh ööhpehtimmiem âadtjodh mij lea hammoedamme jîh sjiehtesjamme guktie dah evtiedieh dan bööremes vuekine. Maanah gîeh muvhtene jallh eejnegen jienebh viehkiem jîh skreejrehtimmiem daarpesjeh edtjeh daam âadtjodh dej jÿjtje daerpiesvoeti jîh tsiehkij mietie hammoedamme.

Aarhskuvle edtja eadtjohke jîh voerkes skreejredh gaajhki maanaj seamma reaktah jîh nuepieh evtiedidh seamma saacht mij tjoelide. Aarhskuvle diedtem âtna tjoelemönsterem heerrede mah maanaj evtiedimmiem, veeljemem jîh lieremem gaertjiedieh. Guktie aarhskuvle ööhpehtimmiem öörnîe, guktie maanide dâastohte jîh mah krievemh jîh vuartoeh maanide âtna leah meatan dej âssjaldahkide hammoedidh guktie nyjsene jîh âlma dâemiedieh. Aarhskuvle edtja dan gaavhtan ööhpehtimmiem hammoedidh guktie maanah ektesne gaavnedieh, stââkedieh jîh lierîeh, jîh aaj voejhkelieh jîh dej eebnestimmieh jîh iedtjeh evtiedieh, seamma nuepiejgumie jîh seamma tsiehkijgumie, seamma saacht mij tjoelide dah utnieh.

Aarhskuvlen stilleme

Elliesvoete

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja vâaromem tseegkedh jieledeguhkiem lieremasse. Dîhte edtja lustes, jearsoes jîh lieremeræjhkoes ârrodh gaajhkide maanide. Ööhpehtimmie edtja aelkedh elliesvoetevuajnoste maanide jîh maanaj daerpiesvoetide, gusnie hokse, evtiedimmie jîh liereme sjidtieh elliesvoete. Laavenjostosne hîejmine edtja aarhskuvle evtete maanaj evtiedimmiem guktie dah sjidtieh eadtjohke, kreatijve, maehteles jîh diedtele almetjeh jîh seabradahkelîhtsegh.

Ööhpehtimmesne lea lierehtimmie. Lierehtimmie maanide skreejrie jîh haestieh learoesoekjesjen ulmieh aalkovinie jîh onjeginie, jîh dan aajkoe lea evtiedimmie jîh liereme maanine. Lierehtimmien vâarome lea sisvege mij lea soekjesjamme jallh deahpede daesnie jîh daelie juktie maanah abpe tijjem evtiedieh jîh lierîeh. Aarhskuvlen diedte pedagogihken sisvege ööhpehtimmesne jîh ulmide berkîeh guktie maanaj evtiedimmiem jîh lieremem evtiedieh. Aarhskuvlelohkehtæjjah dan gaavhtan sjîere diedtem utnieh ööhpehtimmesne mejtie barkoedâehkie ektesne tjîrrehtieh. Ööhpehtimmesne aaj jeatjah barkoedâehkeste, v.g. maanasâjhtherh berkîeh, maanaj evtiedimmiem jîh lieremem evtiedieh.

Aarhskuvle edtja jielije sosijaale ektievoetem ârrodh mij jearsoesvoetem vadta jîh aaj vâljoem jîh læstoem lieredh. Maanah ektievoetem jîh mielh skaepiedieh dej dââjrehtimmijste jîh vuekijste ussjedidh. Dan gaavhtan edtjeh dah aarhskuvlesne seahkarimmiem dâastohtidh dej persovnen âvteste jîh dej vuekij âvteste

ussjedidh jñh dej veartenem guarkedh. Gaajhkh gièh aarhskuvlesne berkìeh edtjìeh fiere guhte maanese tsìehkìeh vedtedh jearsoes jñh jñjtjedomtesem evtiedidh. Dah edtjìeh maanaj tsàatskelesvoetem, kreatijviteetem jñh iedtjh skreejredh. Maanaj reakta kràahpen jñh persovneles integriteetem edtja aaj kròohkestìeh. Dìhte dan gaavhtan gaskem jeatjah aarkebiejjien hoksesne jñh gyhtjèlassine dokumentasjovnen bijre.

Ööhpehtimmie skuvlesne edtja soejkesjìdh jñh tjìrrehtidh vùekine guktie dìhte maanaj evtiedimmiem, healsoem jñh murriedimmiem dàarjodh. Aarhskuvle edtja maanide faalehtidh buerie byjresem jñh biejjìeh gusnie dah dovne liègkedìeh jñh darjomh darjoeh mah dej daerpiesvoetide jñh tìjjese sjìehteladtedh. Byjrese edtja jaksoesmieresne gaajhkide maanide jñh dejtìe skreejredh laavenjostòeh jñh eatnemem goerehtidh jñh aaj maanaj evtiedimmiem, lièremem, stààkedimmiem jñh govlesadtemem dàarjodh.

Byjrese aarhskuvlesne edtja gaajhkide maanide faalehtidh darjomh ovmesse tsìehkine. Gellie veeljemenuèpieh vedtìeh maanide jeananamme tsìehkìeh dej stààkedimmiemaallem jñh veeljemh darjoemidie jeananìeh. Dìhte vihkeles gaajhkide gièh aarhskuvlesne berkìeh leah meatan maanah seamma dej tjoelh tsìehkide vedtìeh dej dààjrehtsh jñh vuajnoeh vijriedìeh dej nuèpiej bijre. Aarhskuvlen byjrese edtja maanide skreejrehtidh jñh haestedh dej tsìehkìeh jñh iedtjh vijriedìeh vaallah eah gaertjedh tjòelestereotypijen vuajnojste.

Aarhskuvle edtja hìejmine laavenjostedh guktie maanide nuèpieh vedtedh evtiedidh dej tsìehkìeh mietie. Aarhskuvle edtja maanide jñh maanaj àelide tjìelkestidh mah ulmìeh ööhpehtimmie àtna. Daate lea tsìehkìe guktie dej nuèpie àadtjoeh aarhskuvlen stillemem tsevtìsedh jñh guarkedh. Dìhte lea vihkeles gaajhkh barkoedàehkesne maetìeh guarkedh jñh maanajgumie laavenjostedh jñh jearsoes relasjovnh skaepiedìeh hìejmigumie, guktie aarhskuvletìjje positìjve maanide sjàdta.

Stààkedidh lea evtiedimmien, lièrehtimmien jñh murriedimmien vàarome

Maanide vihkeles stààkedidh. Stààkedimmesne maanah nuèpieh àadtjodh imiteeredh, fantaseeredidh jñh dààjresigumie barkedh. Naemhtie dah maetìeh vuajnoem sjugniedidh dej jñjtje bijre jñh aaj mubpiej almetji bijre. Stààkedimmìeh fantasijem jñh dààjresem skreejrehtìeh. Stààkedimmie maahta aaj maanaj motorìhkem, govlesadtemem, laavenjostemem skreejrehtidh jñh haestedh jñh aaj dàeriesmoerh loetedh jñh vùekiem ussjedidh guvvine jñh symbovline. Dìhte dan gaavhtan vihkeles maanide tìjjem, sijiem jñh raeffiem vadta guktie dah jñjtje stààkedìeh, voejhkelìeh jñh dààjrehtìeh.

Stààkedimmie edtja jarngè sijiem àtna ööhpehtimmesne. Gaajhkh barkoedàehkesne tjuerìeh kròohkestidh jñh byjrese skreejrehtìeh dìhte vihkeles stààkedidh maanaj evtiedimmesne, lièremisnie jñh murriedimmesne.

Maanide edtja tsiehkide vedtedh dovne stâåkedimmide mah dah jÿjtje aelkieh stâåkedidh jÿh dejtje mah barkoedâehkie skreejrehtieh. Gaajhkh maanah edtjiejh nuepiem âadtjodh ektenes stâåkedimmide dej tsiehkijste jÿh maehtelevoeteste. Gosse naaken barkoedâehkesne dâerede jallh aalka sjiehteles vuekine, jis lea meatan vuj ij, maahta faktorh mah gaertjiedieh voerkesâvva jÿh aaj barkoevuekie jÿh byjresh evtiedieh mah stâåkedimmieh skreejrehtieh. Eadtjohke vuekine maanaj ektesne ârrodh dellie nuepie sjædta govlesadtemem maanaj gaskem dâarjodh jÿh ovvaantoeh heerredidh jÿh gÿetedidh.

Gaskesadteme jÿh skaepiedimmie

Giele, liereme jÿh identiteetevedimmie ektesne govlesuvvieh. Aarhskuvle edtja dan gaavhtan stoerre leavloem bÿejedh maanaj gÿeleevedimmie skreejredh sveerjengÿelesne, dan mietie dejtje skreejrehtidh jÿh dej tjetskehkevoetem jÿh ÿedtjg gorredidh ovmessie vuekine gaskesadtedh. Maanide faalehte skreejrije byjreske gusnie dah tsiehkieh âadtjoeh dej jÿjtje gÿelem evtiedidh gosse dejtje tjarke gÿeline luhkieh jÿh litteratuvren jÿh jeatjah teksti bÿjre soptsestalledh. Ööhpehtimmie edtja maanide tsiehkieh vedtedh guktie maehtieh ussjedidh, lieredh jÿh gaskesadtedh ovmessie tsiehkine jÿh ovmessie aajkojne. Dan mietie vâaromem tseegkie maanah dan mietie maahtoeh vejtiestieh mah gaajhkh seabredahkesne daarpesjiej. Vuekie gaskesadtedh, orre maahtoem ohtsedidh jÿh laavenjostedh lea vihkeles seabradahkesne gusnie jÿjnÿh bÿevnesh gelkieh jÿh ektenes jeatjahteteme.

Maanah nasjonaale unnebelâhkosne, gusnie aalkoealmetje saemieh, edtjiej aaj dâarjoem âadtjodh dej gÿeleevedimmide dej jÿjtje nasjonaale unnebelâhkoegÿelesne jÿh dej kulturelle identiteeten evtiedimmie skreejrehtidh. Aarhskuvle edtja dan mietie meatan ârrodh dej nasjonaale unnebelâhkoegÿelide jÿh kultuvride vaarjelidh jÿh skreejrehtidh.

Bieljehts maanide, maanah gÿeh mahte bieljehts jÿh maanah mah jeatjah sjÿekine daarpesjiej vâhtagÿelem, edtja gÿeleevedimmie skreejrehtidh sveerjen vâhtagÿelesne.

Maanah jeatjah ietniegÿeline enn sveerjengÿele edtjiej nuepiem âadtjodh dovne sveerjen gÿelem jÿh dej ietniegÿelem evtiedidh.

Aarhskuvlen barkosne kultuvreaerpiem sertiostovvedh jÿh evtiedidh – vierhtieh, aerpievuekieh jÿh histovrije, gÿele jÿh maahtoeh – boelveste boelvese. Aarhskuvle edtja aaj geehtedidh ovmessie kultuvrh vââjnesasse buakta ööhpehtimmesne.

Maanah edtjiej tÿjjem, rommem jÿh raeffiem âadtjodh jÿjtje skaepiedæmman. Dah edtjiej nuepiem âadtjodh goerehtidh, ussjedatedh jÿh dej byjreskem buerkiestidh . ööhpehtimmie edtja maanide nuepiem vedtedh dââjrehtidh, hammoedidh jÿh gaskesadtedh ovmessie estetihken vuajnoehammojne goh guvvie, hammoe, draama, svihtjeme, laavlome, musihke jÿh daanhtsome. Dejnje aaj maanah edtjiej nuepiem âadtjodh daajhtodh, hammoedidh jÿh skaepiedidh gosse ovmessie materijaalh jÿh teknikkh nuhtjiej dovne digitaale jÿh jeatjah. Naemhtie

skaepiedimmie dovne sisvege jñh vuekie aarhskuvlesne maanaj evtiedimmiem jñh lieremem evtiedidh.

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja maanide nuepiem vedtedh matematihkem nuhtjedh gosse goerehtieh jñh dej byjreskem buerkiestieh jñh aarkebiejjien dâeriesmoerh luetieh. Ööhpehtimmie edtja aaj maanide tsiehkieh vedtedh goerkesem evtiedidh digitaliseeremasse mij dej aarkebiejjesne. Maanide nuepiem vadta maadthvâaromem biejedh laejhteiks jñh diëdtele vuekie digitaale teknikese, guktie dah maehtieh nuepiem vuejnedh jñh vaahrah guarkedh jñh aaj bievnesh vuarjasjidh.

Monnehke evtiedimmie dovne healsoe jñh murriedimmie

Positijve jaahkoem bæatije biejjide edtja ööhpehtimmiem tsevtsehdh.

Ööhpehtimmie edtja maanide nuepiem vedtedh ekolââgeles jñh mojhteslaakan vuekie vejtiestidh dej jñjtje byjreskasse jñh eatnamasse jñh byjrese. Maanide edtjeh aaj nuepiem âadtjodh maahtoeh evtiedidh guktie ovmesse veeljemh mah almetjh darjoeh maehtieh meatan ârrodh monnehke evtiedæmman – dovne ekonomeles jñh sosijaale jñh byjresinie.

Ööhpehtimmie edtja maanaj tjetskehkevoetem gorredidh jñh aaj dej iëdtjh haestedh jñh skreejredh maahtoe eatnemen, seabradahken jñh teknikhen âvteste.

Maanah edtjeh tsiehkieh âadtjodh abpebielien svihtjeme-eebnestimmiem evtiedidh dan mietie dah nuepiem âadtjodh meatan ârrodh fysisken darjoeminie jñh ovmesse eatnemebyjresinie ârrodh. Ööhpehtimmie edtja maanide nuepiem vedtedh svihtjemeaavoem dââjrehtidh jñh dan mietie dej iëdtjem evtiedidh fysiske darjomen âvteste. Gosse fysiske darjomh, eensie maalestahkh jñh buerie vuekie jieledh itjmies bielie maanaj aarkebiejjesne dellie ööhpehtimmie maahta meatan ârrodh maanah guarkoeh guktie dah maehtieh healsoem jñh murriedimmiem tsevtsehdh.

Ööhpehtimmie edtja fierhte maanese nuepieh vedtedh goerehtidh, gihhtjedh jñh soptsestalledh aamhtesi jñh deahpadimmiej bijre byjresinie jñh dejnie vuekine dej iëdtjh haestedh jñh skreejredh healsoen jñh buerie vietselesvoeten âvteste jñh aaj monnehke evtiedimmien âvteste.

Hokse, evtiedimmie jñh lierehtimmie

Aarhskuvle edtja maanide faalehtidh jearsoes hoksem jñh vihkeles rââllam âtna meatan ârrodh maanaj jearsoesvoeten jñh jñjtjedomtesen maadthvâaromem tseegkedh. Ööhpehtimmesne hokse vihkeles maanan jearsoesvoeten jñh murriedimmien bijre. Gaajhkh maanah edtjeh dââjrehtidh dam aavoem jñh madtjelesvoetem mah sjïdtieh gosse sjïdtedidh, dâeriesmoerh loetedh jñh vierhtiem ârrodh dâehkesne. Aarhskuvle edtja maanide nuepieh vedtedh positijve jaahkoem evtiedidh dej jñjtje bijre goh lierije jñh skaepiedihks almetjh. Dan gaavhtan edtjeh maanah nuepieh âadtjodh aajhtsedh jñh bââhperidh, voejhkelidh

jih goerehtidh jih aaj ovnessie maahtoeh jih dääjrehtimmieh áadtjodh jih daajhtodh.

Aarhskuvle edtja fiere guhte maanan evtiedimmiem jih lieremem skreejrehtidh. Ööhpehtimmie edtja eejnegen daajroen jih dääjrehtimmien váaroemasse tseegkedh dovne sisvege jih barkoevuekie. Maanide edtja tsiehkies vedtedh skearkagimmien, ussjedimmien jih maahtoeevtiedimmien ávteste ovnessie vuajnojste goh intellektuelle, gieeldh, etihken, praktikken, mielen jih estetihken. Daate krievede gaajhkh barkoedáehkesne leah aktijve digkiedimmien meatan maanaj lieremen bijre jih mij lea vihkeles maahtoe daan biejjien jih báetije biejjine. Ovnessie vuajnoeh mij maahtoe lea itmies tsiehkijste digkiedimmesne. Maahtoe ij leah tjíelke jiehtege. Maahtoe báata ovnessie vuekine váájnesasse buektedh – goh faktah, goerkese, tjihepiesvoete jih damteme – mah sinsitnine krievedieh jih ektesne gíetedieh. Aarhskuvlen barkoe edtja sijjiem vedtedh ovnessie maahtoehammojde jih lieremem skaepiedidh gusnie dah hammoeh balanseeredh jih elliesvoete sjídtieh. Teemabarkoevuekine maahta maanaj liereme sjídtedh gellielaaketje jih ektenes.

Ööhpehtimmie edtja maanaj jítje dääjrehtimmieh, daerpiesvoeth jih dah mah íedtjem vuesiehtieh gorredidh. Mohte maanah edtjeh aaj ektenes haestedh guhkebe learoesejkesjistie dan mietie orre aajhtsemidie jih maahtojde skreejrehtidh. Aarhskuvle edtja meatan árroth ektenes jih progresjovne maanaj evtiedimmesne jih lieremisnie jih aaj jáarhkeööhpehtæmman ryöjredidh.

Aarhskuvle edtja maanaj kreatijviteetem, tjetskehkevoetem jih jítjedomtesem skreejrehtidh. Maanah edtjeh nuepiem áadtjodh báahperidh jih dej vuekiem evtiedidh goerehtidh, gaskesadtedh jih ussjedadtedh. Ööhpehtimmie edtja maanide skreejrehtidh díedtem jih initiatijvem vaeltedh jih dejtie nuepiem vedtedh dovne jítjeraarehke barkedh jih mubpiejgumie laavenjostedh. Ööhpehtimmie edtja maanide eadtjaldehtedh jih haestedh voejhkelidh dej jítje jih mubpiej ássjelh pryövedh, dáeriesmoerh loetedh jih ássjelistie dahkose darjodh.

Maanadáehkie jih ektiebarkoem maanaj gaskem lea vihkeles jih eadtjohke bielie maanaj evtiedimmesne jih lieremisnie aarhskuvlesne. Ööhpehtimmien váarome dovne maanah lierieh ektesne jih sinsitneste jih laavenjostosne geerve almetji jih maanaj gaskem. Gaajhkh barkoedáehkesne edtjeh dan gaavhtan voerkes árroth gaajhki maanaj nuepieh ektesne árroth, maanadáehkesne jih geerve almetji gaskem.

Maanah lierieh stáåkedimmesne, sosijaale ektiespielesne, goerehtimmesne jih skaepiedimmesne, men aaj gosse vuartasjeh, soptsestellieh jih ussjededtieh. Maanaj liereme maahta gellielaaketje jih ektenes sjídtedh jis jeerehts barkoevuekies jih byjrese haestele jih skreejrehte jih haestieh stáåkedæmman jih darjoemidie. Ööhpehtimmie edtja sijjiem vedtedh maanaj jítje skreejrehtimmide, fantasijese jih kreatijviteetese. Maanah edtjeh maehdedh ovnessie darjomi gaskem biejjien mietie málsodh dovne álkone jih gáetien sisnie jih jeerehts byjresinie.

Fierhten aarhskuvlen evtiedimmie

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja evtiedidh guktie dejtie nasjonaale ulmide jaksedh. Åejviemaennie diedtem åtna naemhtie sjædta. Rektovren juhtiehtimmie jîh aarhskuvlelohkehtæjjan diedte guktie ööhpehtimmie berkieh learoesejkesjen ulmiej mietie jîh barkoedåehkien stilleme maanaj evtiedimmiem jîh lieremem dåarjodh Leah tsiehkîe guktie ööhpehtimmie edtja evtiedidh jîh jolle kvaliteetem utnedh. Dagkere evtiedimmie kreava rektovre jîh gaajhkh barkoedåehkesne systematihkeles jîh ektenes illedahkh ööhpehtimmesne vihtesjeh, dåeriedieh, vuarjasjeh jîh analyseeredieh.

2. Ulmieh jñh bìhkedassh

Ulmieh ööhpehtimmien njoelem vuesiehtieh aarhskuvlesne jñh dellie aaj dam vuarteme kvaliteeteevtiedimmiem ööhpehtimmesne jñh aaj guktie dìhte meatan fiere guhte maanan evtiedæmman jñh lieremasse.

Njoelkedassh aarhskuvlelohkehtæjjan diëdtem vuesiehtieh guktie ööhpehtimmie ulmiej mietie learoesoekjesjisnie jåhta. Njoelkedassh aaj barkoem vuesiehtieh fiere guhtese barkoedæhkesne, gusnie aarhskuvlelohkehtæjjah, maanasåjhterh jñh jeatjah barkijh meatan, faalehte fiere guhte maanese jearsoes hoksem jñh gaajhki maanaj evtiedimmiem jñh lieremem skreejrehtidh.

Gaajhkh giëh aarhskuvlesne berkieh edtjeh dej normi jñh vierhtiej mietie barkedh mah aarhskuvlen learoesoekjesjisnie jñh meatan årrodh aarhskuvlen barkoem tjirrehtidh.

2.1 Normh jñh vierhtieh

Aarhskuvle edtja eadtjohke jñh tjïelkes maanide tsevtседh jñh skreejrehtidh dan mietie mijjien seabradahken ektie vierhtieh faerhmiestidh jñh baajedh dejtie praktikhen aarkebiejjien darjoeminie ovmesse tsiehkine vuesiehtidh.

Ulmieh

Aarhskuvle edtja fiere guhte maanese tsiehkieh vedtedh guktie evtete

- ræhpasvoetem, seahkarimmien, solidariteetem jñh vuekiem diëdtem vaeltedh,
- maehtelesvoetem krööhkestidh jñh ussjedidh jeatjah almetji tsiehkine jñh væljoem mubpide viehkiehtidh,
- maehtelesvoetem etihken dilemmah jñh jieledegyhtjelassh aajhtsedh, ussjedatedh jñh mieledh aarkebiejjesne,
- gaajhki almetji seamma vierhtieh jñh almetji reaktaj seahkaridh jñh guarkedh, jñh
- sjïdtedamme diëdtem jñh iëdtjem monnehke evtiedimmien åvteste jñh eadtjohke meatan årrodh seabradahkesne.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtæjja diëdtem åtna guktie

- maanah åadtjoeh dej daerpiesvoeth seahkaramme jñh illeme jñh åadtjoeh dej jïjtje vierhtiem dååjrehtidh,
- demokratijen barkoevuekiem nuhtjedh gusnie maanah eadtjohke Leah meatan,

- eadtjohke mïrrestallemeperspektijvem faerhmeste guktie gaajhkh maana åadtjoeh seammavyörtegs nuepieh vijriedamme perspektijvide jïh veeljemidie seamma saakt mij tjoelide, jïh
- normh jïh årromevuekieh evtiedidh barkosne jïh ektievoetesne maanadåehkesne.

Barkoedåehkie edtja

- seahkarimmiem vuesiehtidh aktegs almetjasse jïh meatan årroth demokratijen byjresem skaepiedidh gusnie maanah nuepieh åadtjoeh ektievoetem domtedh jïh diëdtem jïh solidariteetem evtiedidh,
- ektesne barkedh eadtjohke dahkojde sïrredimmiem jïh mïedtelimmiem heerredidh,
- voerkes jïh eadtjohke mïrrestalleminie barkedh,
- maanaj laavenjostem skreejrehtidh jïh aaj dejtie viehkiehtidh jïh dåarjodh tsællojne barkedh, dåeriesmoerh loetedh, kompromissedh jïh sinsitniem seahkaridh,
- aarkebiejjien etihken dilemmah jïh jieledegyhtjelassh aajhtsedh jïh goerehtidh,
- sjïere tsåatskelesvoetem utnedh maanide vuesiehtidh almetjh maehtieh ovmessie vierhtieh utnedh mah dej vuajnoeh jïh dahkoeh stuvrieh jïh seamma sïenten dah maadthvåaromen vierhtide viëdteldidh
- åæliejgumie laavenjostedh, jïh aaj njoelkedassh jïh dåæmiedimmievuekieh aarhskuvlesne åæliejgumie digkiedidh, guktie maanaj evtiedimmiem skreejrehtidh almetjasse jïh seabradahkelïhtsegasse gie diëdtem damtedh.

2.2 Hokse, evtiedimmie jïh lierehtimmie

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja meatan årroth maana goerkesem evtete jïjtsasse jïh dan byjreskasse. Goerehtimmie, tjetskehkevoete jïh læstoe stååkedidh jïh lieredh edtja ööhpehtimmien våarome. Dihte edtja vuesiehtidh hokse, evtiedimmie jïh liereme Leah elliesvoete. Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja aelkedh learoesoejkesjistie jïh maanaj daerpiesvoetijste jïh dejstie mah dah iëdtjh utnieh. Maanaj åssjelh jïh åssjaldahkh edtjeh gorredidh guktie gellievoetem lieremisnie skaepiedieh.

Ulmieh

Aarhskuvle edtja fiere guhte maanese tsiehkïeh vedtedh guktie evtete

- dan identiteetem jïh jearsoesvoetem daan sisnie damtedh jïh voerkes årroth reakta jïjtje kråahpen jïh persovneles integriteetese,
- jïjtjeraarehkem jïh jearsoesvoetem dan jïjtje maehtelesvoetese,
- tjetskehkevoetem, kreatijviteetem jïh læstoem stååkedidh jïh lieredh,

- maehtelesvoetem aktegs jih dâehkesne ârrodh, laavenjostedh, tsâlloeh gïetedidh jih reaktah jih diédth guarkedh jih aaj diédtem vaeltedh ektie njoelkedassi âvteste,
- maehtelesvoetem mubpiej vuajnoeh goltelidh jih dan bijre ussjedadtedh jih aaj ussjedadtedh jih jïjtje vuajnoeh buektedh,
- fantasijem jih ussjedimmiemaehtelesvoetem,
- motorihkem, koordinasjovne maehtelesvoetem jih krâahpevuajnoeh jih aaj goerkesem man vihkeles lea jïjtje healsoem jih murriedimmiem gorredidh,
- maehtelesvoetem diejvesh nuhtjedh jih guarkedh, ektievoeth vuejnedh jih orre vuekies goerehtidh dan jïjtje byjreskem guarkedh,
- maehtelesvoetem skaepiedidh jih maehtelesvoetem dââjrehtsh, âssjelh jih dââjrehtimmieh ovmessie vuajnoehammojne goh guvvieh, hammoe, draama, svihtjeme, laavlome, musihke jih daanhtsome.
- iédthj soptsesidie, guvvide jih tjaalegidie ovmessie meedijinie, dovne digitaale goh jeatjah jih dan maehtelesvoetem nuhtjedh, toelhkestidh, gihtjedidh jih dej bijre soptsestalledh,
- jeerehts njaalmeldh gielem jih baakoeveahkam jih aaj maehtelesvoetem baakoejgumie stââkedidh, soptsestidh, âssjelh buektedh, gihtjedh, diejveldidh jih mubpiejgumie gaskesadtedh ovmessie tsiehkine jih ovmessie aajkojne,
- iédthjem tjaaleldh gielem jih goerkesem symbolide jih guktie dejtie nuhtjedh gosse dïjrem dorjehtidh,
- dan kulturelle identiteetem jih aaj maahtoem jih iédthjem ovmessie kultuvri bijre jih goerkesem mij vierhtie lea seabradahkesne jieleldh gusnie gellievoetem vuesehte jih iédthjem voenges kultuvrejieliedasse,
- dovne sveerjen gielem jih dan jïjtje nasjonaale unnebelâhkoegielem, jis maana nasjonaale unnebelâhkosne,
- dovne sveerjen gielem jih dan ietniegielem, jis maana jeatjah ietniegielem âtna enn sveerjengiele,
- sveerjen væhtagielem, jis maana mahte bieljehts, bieljehts jallh jeatjah sjieki gaavhtan væhtagielem daarpesje.,
- maehtelesvoetem matematihkem nuhtjedh goerehtidh, ussjedadtedh jih voejhkelidh ovmessie loetemh jïjtjen jih mubpiej dâeriesmoeride,
- goerkesem mij romme, tïjje jih hammoe, jih maadthvâarome tjiehpiesvoeth mij veahkah, maallh, lâhkoeh, öörnege, taalh, mööleme jih jeatjahteheme, jih aaj matematihken vuekien dan bijre digkiedidh,
- maehtelesvoetem matematihken diejvesh juekedh, vuesiehtidh, goerehtidh jih nuhtjedh jih ektievoeten daej diejvesi gaskem,

- maehtelesvoetem mij ektievoete eatnamisnie jñh eatnemen ovmesseie jjeledegievlieh jñh aaj guktie almetjh, eatneme jñh seabradahke sinsitniem tsevsieh,
- goerkesem guktie almetji ovmesseie aarkebiejjien veeljemh maehetieh meatan årroth monnehke evtiedæmman,
- goerkesem eatnemedaaajroen bijre, maahtoeh sjædtoej jñh juvri bijre jñh aaj aelhkies kjemijen prosessh jñh fysiske fenomeenh,
- maehtelesvoetem goerehtidh, buerkiestidh ovmesseie vuajnoehammoejgujmie, gihtjedidh jñh soptsestalledh eatnemedaaajroen jñh teknikken bijre,
- maehtelesvoetem aarkebiejjien teknikken aajhtsedh jñh goerehtidh, jñh
- maehtelesvoetem tseegkedh, skaepiedidh jñh tseegkelgidh ovmesseie teknikgijmie, materijaaligujmie jñh dirregigujmie.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtæjja diedtem åtna guktie fiere guhte maana

- dååjrehte dihte luste jñh mielem vedtedh orre aamhtesh lieredh,
- åådtje orre haestemem mij læstoem skreejrehtidh orre dååjrehtimmieh jñh maahtoem ritnedh,
- tsiehkide åadtjodh evtiedidh, stååkedidh jñh lieredh jñh seammasienten skreejrehtidh abpe dan maehtelesvoetem nuhtjedh,
- buerie hoksem faalehte gusnie dovne darjomh jñh liegkedimmie,
- haestedh jñh skreejrehtidh dan motorihken, sosijaale, emosjonelle jñh kognitijve evtiedimmesne,
- buerie nuepieh åådtje jearsoes relasjovnh tseegkedh jñh jearsoes damtedh dåehkesne,
- haestedh jñh skreejrehtidh dan giele jñh govlesadtme evtiedimmesne jñh aaj matematihke, eatnememaahoe jñh teknikke jñh
- åådtje digitaale dirregh nuhtjedh vuekine mij evtiedimmiem jñh lieremem skreejrehtidh.

Barkoedåehkie edtja

- buerie jñh jaksoes byjresem barkedh gusnie hokse, stååkedimmie, svihtjeme, evtiedimmie jñh liereme vihkeles,
- maanah skreejredh jñh haestedh dej maehtelesvoeth jñh iedtjh vijriedidh vuekien mij ij Leah tjoelstereotypen veeljemh,
- maanaj maahtoeh, orredaaajroem, væljoem jñh læstoem gorredh stååkedidh jñh lieredh jñh maanan jearsoesvoetem dan jñjtje maehtelesvoetem nænnoestidh,

- voerkes årroth jîh gaajhkide maanide vuesiehtimmiem jîh skreejremem vedtedh jîh sjîere dâarjoem dejtie maanide mah ovmessie sjîekijste daam daarpesjîeh dej evtiedimmesne,
- haestedh maanaj tjetskehkevoetem jîh goerkesem gielen jîh gaskesadtemen âvteste jîh aaj matematihken, eatnemedajroen jîh teknikken âvteste,
- tsiehkide skaepiedidh guktie maanah dej maehtesvoetem evtiedidh gaskesadtedh, vihtesjidh jîh dorjehtidh dââjrehtsh, dââjrehtimmieh, âssjelh jîh âssjaldahkh viehkine ovmessie vuajnoehammoejgumie, dovne digitaale dîrregigumie jîh dej namhtah,
- tsiehkide skaepiedidh maanide guktie dej darjomh maehtieh byjresem tsevtседh jîh meatan årroth monnehke evtiedæmman, jîh
- tsiehkide skaepiedidh maanide dej jîjtje voengem jîh dah seabradahkefunksjovnh damtedh mah vihkeles aarkebiejjien jîeliedasse jîh aaj voenges kultuvrejîeliedisnie meatan årroth.

2.3 Maanah meatan årroeh jîh dej baajnehtimmieh

Ööhpehtimmie aarhskuvlesne edtja vâaromem biejedh guktie maanah edtjîeh guarkedh mij lea demokratije. Maanaj sosijaale evtiedimmien aerveде dah dej eebnestimmien mietie edtjîeh diëdtem vaeltedh dej jîjtse dahkojde jîh byjresem aarhskuvlesne. Maanah reaktah utnieh meatan årroth jîh aaj baajnehtidh. Dej daerpiesvoeth jîh iëdtjîh mejtie maanah ovmessie vukiejjumie âehpiedehtieh edtjîeh vâaromen årroth guktie byjresem hammoedidh jîh guktie ööhpehtimmiem soejkesjidh.

Ulmieh

Aarhskuvle edtja fiere guhte maanese tsiehkîeh vedtedh mah dah evtiedîeh

- iëdtjîh jîh maehtesvoetem âssjelh jîh vuajnoeh buektedh guktie dah maehtieh dej tsiehkîem tsevtседh,
- maehtesvoetem diëdtem vaeltedh dej jîjtje darjomi âvteste jîh byjresen âvteste aarhskuvlesne, jîh
- goerkesem demokratijen prinsihpide jîh maehtesvoetem laavenjostedh jîh dej mietie sjæjsjalidh.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtæjja diëdtem âtna guktie fiere guhte maana

- ââdtje eensî tsevtsemem barkoevukien jîh sisvegen âvtese.

Barkoedâehkie edtja

- maanaj maehtesvoetem skreejredh meatan årroth jîh dej ööhpehtimmiem tsevtседh,

- fiere guhte maanan reaktam seahkaridh dej vuajnoeh buektedh ovmessie vuajnoehammojne jñh aaj vihtesjidh maanah ássjaldahkh jñh vuajnoeh gorredidh jñh ööhpehtimmesne vuesiehtidh,
- maanaj maehtelesvoetem skreejredh diedtem jñjtsasse vaeltedh jñh aaj ektievoetem maanadâehkesne,
- vihtesjidh gaajhkh maanah áadtjoeh seamma tsevtsemem jñh sijjiem ööhpehtimmesne seamma saakta tjoelijste, jñh
- maanide ryöjredidh meatan árrodh jñh diedtem vaeltedh jñh dejtie reaktide jñh diedtide mah demokratijen seabradahkesne.

2.4 Aarhskuvle jñh hiejme

Guktie maanide bööremes vuekine tsiehkiesh skaepiedidh guktie maanah edtjeh maehdedh räjhkoes jñh gellielaaketje evtiedidh edtja aarhskuvle lihkes jñh jearsoes vuekien hiejmine laavenjostedh.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtæjja diedtem átna

- evtiedimmiesoptsestallemen sisvege, hammoe jñh tjirrehtimmie Leah dej nasjonaale ulmiej mietie, jñh
- áelide nuepiem vadta meatan árrodh ööhpehtimmiem vuarjasjidh.

Barkoedâehkie edtja

- diedtem vaeltedh jearsoes relasjovnem evtiedidh aarhskuvlen jñh hiejmen gaskem,
- tjielkes árrodh ulmiej jñh sisvegi bijre ööhpehtimmesne guktie tsiehkiesh skaepiedieh maanah jñh áelieh nuepiem áadtjodh daam tsevtshedh,
- juhtijen soptsestallehmh utnedh maanaj áeliejgujmie maanan murriedimmien, evtiedimmien jñh lieremen bijre jñh aaj evtiedimmiesoptsestallemem tjirrehtidh, jñh
- bievnesh utnedh maanaj persovneles tsiehkiesh bijre seahkarimmine maanaj integriteeten ávteste.

2.5 Sertiestimmieh jñh ektiebarkoe

Aarhskuvle edtja ektesne barkedh tjirkes vuekine aarhskuvleklaassine, skuvline jñh astoehiejmine guktie maanaj evtiedimmiem jñh lieremem dáarjodh guhkiebasse perspektijvesne. Juhtemi ávtelen edtjeh dah dijpedamme skuvlehammoeh jñh astoehiejme maahtoem, dáájrehtimmieh jñh bievnesh málsodh ööhpehtimmiem sisvegen bijre guktie ektievoetem, kontinuuteetem jñh progresjovnem skaepiedieh maanaj evtiedimmesne jñh lieremisnie. Díhte edtja aaj

laavenjostohammoeh gâavnesh mej aajkoe maanide jîh dej âelide ryôjredidh juhtiemidie aarhskuvleste aarhskuvleklaassese, skuvlese jîh astoehiejmese.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtëjja edtja d'iedtem utnedh guktie

- ektiebarkosne aarhskuvlelohkehtëjjajgumie jîh lohkehtëjjajgumie aarhskuvleklaassesne, skuvlesne jîh astoehiejmesne, maahtoem jîh dââjrehtimmieh jîh aaj biëvnesh mâlsodh ôöhpehtimmien sisvegen bijre guktie ektievoetem, kontinuiteetem jîh progresjovnem skaepiedidh maanaj evtiedimmesne jîh liëremisnie, jîh
- juhtiemie sjïere maanah voerkedidh mah daarpesjïeh sjïere dâarjoeem dej evtiedimmesne.

Barkoedâehkie edtja

- ektiebarkosne aarhskuvlelohkehtëjjajgumie jîh lohkehtëjjajgumie aarhskuvleklaassesne, skuvlesne jîh astoehiejmesne maanah jîh dej âelieh juhtiemasse ryôjredidh.

2.6 Vaaksjoestimmie, vuarjasjimmie jîh evtiedimmie

Gaajkh barkoedâehkesne edtjeh dej rââllijste ôöhpehtimmiem tjïrredidh dej nasjonaale ulmiej mietie jîh goerehtidh mah darjomh dah daarpesjidh darjodh guktie ôöhpehtimmiem buaranidh jîh dan mietie ulmiejaksemem illedh.

Guktie maanide dâarjodh jîh haestedh dej liëremisnie maahtoem daarpesjidh fiere guhte maanan dââjrehtimmiej, maahtoen jîh meatanârroen bijre jîh tsevtsemen jîh iëdtji bijre dejtie ovmessie ulmiedaltesidie. Aaj daarpesje maahtoem guktie maanaj goerehtimmie, gyhtjelassh, dââjrehtimmieh jîh skreejreme dorjesisnie gorredidh, guktie dej maahtoem jeatjahtetieh jîh aaj gosse dah dââjrehtieh dorjese lea iëdtjeles, luste jîh vihkeles.

Vuarjasjimmien aajkoe lea maahtoem âadtjodh aarhskuvlen kvaliteeten bijre, d.s.j dorjesen organisasjovne, sisvege jîh tjïrrehtimmie maahta dejtie evtiedidh guktie fiere guhte maanese bööremes nuepieh vedtedh evtiedidh jîh lieredh. Dîhte lea minngemosth buerebe barkoeprosessh evtiedidh, maahta vuarjasjidh jis barkoe ulmiej mietie jîh goerehtidh mah dahkoeh daarpesje darjodh guktie tsiehkide buaranidh maanah âadtjodh stââkedidh, lieredh, evtiedidh, jearsoes damtedh jîh lustestalledh aarhskuvlesne. Dîhte lea dah analysh vuarjasjimmie illedahkijste mah sjïere evtiedimmiesuerkide tjuvtjiedieh. Gaajhki hammoej vuarjasjimmijste edtja aelkedh tjïelkes maanaperspektijvesne. Maanah jîh eejtegh edtjeh âadtjodh meatan ârrodh vuarjasjidh jîh edtja dej gielh âvtese buektedh.

Njoelkedassh

Aarhskuvlelohkehtæjjah diëdtem utnieh guktie

- fiere guhte maanan evtiedimmiem jñh liëremem ektenes jñh veele vaaksjoste, buerkeste jñh analyseerede guktie maahta bööremes vuekine vuarjasjidh guktie aarhskuvle illesåvva maanaj nuepieh evtiedidh jñh liëredh learoesoekjesjen ulmiej mietie,
- dokumentasjovne, vaaksjoestimmie, vuarjasjimmie jñh analyse faerhmiestieh guktie learoesoekjesjeulmieh sinsitnine integreeremem jñh elliesvoetem skaepiedieh ööhpehtimmesne,
- laejhtehks goerehtidh dah vuarjasjimmievuekieh mah nuhtjie dej maadthvåaromen vierhtjeh jñh intensjovni mietie mah learoesoekjesjisnie,
- illedahkh dåeriedimmijste jñh vuarjasjimmijste systematihken jñh ektenes analyseeredh aajkojne aarhskuvlen kvaliteetem evtiedidh jñh dan mietie maanaj nuepieh hoksese jñh aaj tsiehkide evtiedidh jñh liëredh, jñh
- analyse nuhtjie gosse darjomh darjodh ööhpehtimmiem buaranidh.

Barkoedåehkie edtja

- ektenes jñh systematihken dåeriedidh, vihtesjidh jñh analyseeredh fiere guhte maanan evtiedimmiem jñh liëremem guktie nuepiem utnedh maanan jeatjahteteme maahtoem dåeriedidh jñh aaj vuarjasjidh guktie aarhskuvle maanan nuepieh illesåvva evtiedidh jñh liëredh learoesoekjesjen ulmiej mietie,
- dåeriedidh jñh vuarjasjidh guktie maanaj nuepieh ööhpehtimmiem tsevtседh jñh guktie ööhpehtimmie gorrede maanaj daerpiesvoeth, iëdtjh, vuajnoeh jñh mielh,
- dåeriedidh jñh vuarjasjidh åeliej nuepieh tsevtседh, jñh
- illedahkh analyseeredh dåeriedimmijste jñh vuarjasjimmijste aajkojne aarhskuvlen kvaliteetem evtiedidh jñh dan mietie maanaj nuepieh hoksese jñh tsiehkieh evtiedidh jñh liëredh.

2.7 Aarhskuvlelohkehtæjjan diëdte liërehtimmesne

Ööhpehtimmien åvtehke aarhskuvlesne aarhskuvlelohkehtæjja jñh aajkojne maanaj evtiedimmiem jñh liëremem sjædta gosse maahtoeh jñh vierhtieh jaksedh jñh evtiedidh. Aarhskuvlelohkehtæjjah edtjeh dejtie ulmiestuvreme prosesside stuvredh jñh ööhpehtimmesne dah diëdtem utnieh dejtie

- hokse, evtiedimmie jñh liëreme elliesvoetem sjidtieh,
- soekjesjimmie jñh tjirrehtimmie lea learoesoekjesjistie jñh maahtojste jñh dååjrehtimmijste mah maanah joe utnieh,
- spontaane darjomh jñh iëdtjh, aarkebiejjien darjomh jñh rutijnh aarhskuvlesne edtjeh bielieh ööhpehtimmesne årrodh, jñh

- pedagogihken sisvegem jñh byjresh evtiedidh mah evtiedæmman jñh lieremasse skreejrieh jñh haestieh jñh skreejrehtieh maanah iedtjh jñh tjetskehkevoetem jñh dej tsåatskelesvoetem utniedidh.

2.8 Rektoren diædte

Goh pedagogihken åvtehke jñh aarhskuvlelohkehtæjjaj, maanasåjhteri jñh jeatjah barkiji åejvie aarhskuvleektievoetesne dellie rektore bijjemes diædtem åtna guktie ellies ööhpehtimmiem nasjonaale ulmide barka. Rektore diædtem åtna aarhskuvlen kvaliteeten åvteste jñh dan gaavhtan, sjïere mieriej sisnie, sjïere diædtem åtna guktie:

- ööhpehtimmiem soejkesjidh, dåarjoehtidh, vuarjasjidh jñh evtiedidh systematihkeles jñh ektenes jñh jieniedamme ulmiejaksemasse barka
- systematihkeles kvaliteetebarkoem tjïrrehtidh gusnie aarhskuvlelohkehtæjjah, maanasåjhterh jñh jeatjah barkijh Leah meatan jñh vihtesjidh maanaj åelieh nuepiem åadtjoeh meatan kvaliteetebarkosne årrodh.
- faerhmeste barkoem mïrrestallemevoetine systematihken kvaliteetebarkosne,
- aarhskuvlen barkoe eadtjohke dahkoejgumie sierredimmien jñh mïedtelimmien vööste tjïrrehtidh jñh juhtijen goerehtidh
- aarhskuvlelohkehtæjjide krïbpesjimmide vedtedh diædtem åtna ööhpehtimmiem åvteste,
- fiere guhte maana dan åeliejgumie åadtjoeh buerie introduksjovnem aarhskuvlesne,
- aarhskuvlen barkoevuekieh evtiedidh guktie maanaj tsevtsemem dåarjodh,
- hijven jñh ræhpas byjresem hammoedidh, gusnie dovne digitaale jñh jeatjah learoedirregh,
- ööhpehtimmiem hammoedidh guktie maanah mah sjïere dåarjoem daarpesjieh dej evtiedimmesne dåarjoem jñh haestemh åadtjoeh mah daarpesjieh,
- ööhpehtimmiem hammoedidh jñh vierhtiejuekemem sjïehtedidh guktie gaajhkh maanah åadtjoeh dåarjoeh jñh haestemh mah daarpesjieh guktie evtiedieh jñh lierieh,
- laavenjostoehammoeh evtede aarhskuvleklaassine, skuvline jñh astoehiejmine guktie maanaj evtiedimmiem jñh lieremem dåarjoeh
- ektesne barkedh aarhskuvleklaassine, skuvline jñh astoehiejmine guktie tsiehkieh skaepiedieh ektievuajnose jñh tjïrkes ektiebarkose.
- laavenjostoehammoeh evtiedidh aarhskuvlen jñh åeliej gaskem jñh dejtie biævnedh aarhskuvlen ulmiej jñh barkoevuekiej bijre, jñh
- aarhskuvlelohkehtæjjah, maanasåjhterh jñh jeatjah barkijh åadtjoeh dam maahtoevtiedimmiem mah kreava guktie dah profesjonellen vuekine

maehtieh dej barkoem darjodh jih ektenes nuepieh vedtedh dej maahtoem
juekedh jih sinsitneste lieredh guktie ööhpehtimmiem evtiedidh.

Aarhskuvlen learoesejkesje göökte boelkhk átna jih reerenasse daam sjæjsjele. Voestes boelhke lea Aarhskuvlen vierhtievåarome jih stilleme jih mubpie boelhke lea Ulmie jih bïhkedassh. Guktie ööhpehtimmien stillemem guarkedh vihkeles learoesejkesjen göökte bielieh goh elliesvoetem lohkedh.

Skolverket

www.skolverket.se